

Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler

Emotional Intelligence Levels of Nursing Students and Affecting Factors

HÜLYA FIRAT KILIÇ*
SERPİL ÇAĞLIYAN*
GÜLTEN SUCU DAĞ*

Geliş Tarihi: 19.07.2016, Kabul Tarihi: 02.10.2017

ÖZ

Giriş: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerini belirlemek ve duygusal zeka düzeylerini etkileyen faktörleri tanımlamak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini 2014-2015 Akademik yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenimlerini sürdüren 325 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 222 öğrenci (%68) örneklemi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini kapsayan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Duygusal Zeka Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 20 paket programında kodlanarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamalarının 123.31±34.27, alt ölçek puanları Empati 23.04±6.91, Duyguların Farkında Olma 22.41±6.99, Kendini Motive Etme 21.83±6.73, Sosyal Beceriler 21.38±6.37, Duygularını Yönetme 20.71±6.34 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin Duygusal Zeka Puan ortalamaları ile öğrenim gördükleri sınıf, üniversiteye giriş sınav sistemi, baba eğitim düzeyi ve duygusal zeka konusunda ders alma durumu gibi bağımsız değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmakla birlikte ($p<0.05$), cinsiyet ile DZÖ ve alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Araştırma bulguları öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamalarının düşük olduğunu ve öğrencilerin duygusal zekalarının geliştirilmeye ihtiyacı olduğunu göstermiştir. Hemşirelik öğretim planlarında DZ geliştirmeye yönelik derslerin ve eğitim stratejilerinin yer alması önemlidir.

Anahtar kelimeler: Duygusal zeka; hemşirelik eğitimi; hemşirelik öğrencileri.

ABSTRACT

Aim: The purpose of this study is to determine the emotional intelligence of nursing students and affecting factors.

Methods: The study population comprised 325 students studying nursing at Health Services School of Health Sciences Faculty at Doğu Akdeniz University in the academic year of 2014-2015. No sampling method was used and the study sample comprised 222 students who voluntarily participated in the study (68%). Data were collected with the Personal Characteristics Form, involving socio-demographic questions, and the Emotional Intelligence Inventory. The collected data were analyzed with Statistical Package Program for Social Sciences 20 and evaluated with Mann Whitney U Test and Kruskal Wallis H test.

Results: The mean total score was 123.31±34.27 on the Emotional Intelligence Inventory: 23.04±6.91 for its subscale about empathy, 22.41±6.99 for its subscale about awareness of feelings, 21.83±6.73 for its subscale about motivating oneself, 21.38±6.37 for its subscale about social skills, and 20.71±6.34 for its subscale about management of feelings. Although there were statistically significant differences between emotional intelligence and year of study, type of university exam, education levels of fathers, and taking a course about emotional intelligence ($p<0.05$), the difference between emotional quotient and gender was not significant ($p>0.05$).

Conclusion: The results of the study showed that the students had low emotional intelligence scores and that their emotional intelligence needs to be improved. It is important that nursing education plans include courses and training strategies to develop emotional intelligence.

Keywords: Emotional intelligence; nursing education; nursing students.

* HF Kılıç, Yrd. Doç. Dr., S Çağlıyan, Öğr.Gör., G Sucu Dağ, Yrd. Doç. Dr Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Gazimagusa / KKTC
Yazışma Adresi / Address for Correspondence:
Gülten Sucu Dağ, Yrd.Doç.Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Gazimagusa / K.K.T.C. Mersin 10, Turkey
Tel: 0 392 630 3939 Faks: 0 392 630 3940
e-posta: gulten.dag@emu.edu.tr; hulya.firat@emu.edu.tr; serpil.caglayan@emu.edu.tr

Duygusal zeka (DZ), zekanın duygusal, kişisel ve sosyal boyutlarına işaret eden, insan sağlığı ile ilgili alanlarda çalışanların başarılı ve etkin hizmet sunmalarında rol oynayan önemli bir unsurdur.^[1] Ayrıca bireyin, öncelikle kendi duygularını anlamasını ve yönetebilmesini sağlayan, bunun yanında başkalarının duygularını anlayabilme ve özgüven duygusunu geliştirmesine olanak veren bir zeka bileşenidir.^[2]

Duygusal zeka, her yaşta öğrenilebilen ve geliştirilebilen bir beceri olmakla birlikte uzun ve zahmetli bir süreçten oluşur. Duygusal zekanın geliştirilmesi için bireyin istekli olması gerekir.^[3,4] Duygusal zeka duyguların fark edilmesini, daha akılcı yönde kullanılmasını sağlayarak yaşama olumlu katkılar koyarak, yaşamın her aşamasında, profesyonel ilişki ağlarının sağlıklı ve verimli biçimde yönetilmesinde etkilidir. Yapılan bir çalışmada hemşirelerin duygusal zeka becerilerinin artmasının sağlık ekibin etkililiğini, hasta bakım kalitesini ve çalışanların ise bağlılığını artırdığı saptanmıştır.^[5] Ayrıca, hemşirelerin DZ becerilerinin gelişmesi, stresle başetme mekanizmalarını da geliştirdiğinden hastalarla yaşanan olumsuz duyguları olumluya dönüştürmede ve kişisel güçlenmeyi artıracığı bildirilmektedir.^[6]

Duygusal zeka insan hayatının farklı yönlerini etkileyen en önemli faktörlerden bir tanesi olmakla birlikte hemşirelik uygulamaları için de temel öneme sahiptir.^[7] Hemşirelerin yaptıkları işin kalitesini etkileyen, eleştirel düşünme ve klinik karar verebilme becerilerini etkileyebilmektedir.^[8] Kendi duygularını yönetme ve başkalarının duygularının farkında olma hemşirelik uygulamalarında önemli bir yere sahiptir. Hemşirelik mesleği gibi, duyguların önemli rol oynadığı mesleklerde, sadece teknik deneyim değil de psikoloji odaklı bakım, kendisi ve duyguları ile ilgili bilgi sahibi olmak da mesleğin gelişmesinde ve ilerlemesinde önemli rol oynamaktadır.^[9]

Sağlık çalışanlarında DZ kavramı büyük önem taşımaktadır. Duygusal zekâya hemşirelik açısından bakıldığında; bu meslek grubunun hastalarla doğrudan iletişim kurmayı gerektirmesi ve hizmetin ancak ekip çalışması ile sunulabilmesi DZ becerilerini kullanabilmeyi ön plana çıkarmaktadır.^[10] Duygular, hemşirelerin kendileri hakkında geri bildirim ve diğer bireylerle olan iletişimlerinin düzenleyicisidir.^[11] Literatürde, duygusal zekanın hastalarla terapötik ilişkinin kurulmasında, stresle başetme mekanizmalarını artırmada, olumlu çalışma ortamı oluşturmada önemli olduğu belirtilmektedir.^[12] Bu nedenle sağlık hizmetleri ve hemşirelik alanında önemli kavramlardan biri de duygusal zeka kavramıdır.

Hemşirenin hastayı anlayabilme, onların duygularını yönetebilme yeteneğinin bakım vermede önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin, duygusal zeka düzeylerinin geliştirilmesi, hemşirelik eğitiminde bu konuya yer verilmesi gerekli görülmektedir.^[13] Literatürde, hemşirelik eğitiminin, hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka yeterliliklerinin geliştirilmesinde önemli katkısı olduğu vurgulanmıştır.^[14,15] Codier ve ark.^[16] tarafından hemşirelik öğrencileri

ile yapılan çalışmada akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin DZ düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Barkhordari ve Rostambeygi^[8] tarafından hemşirelik birinci ve son sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri arasında fark olmadığı görülmüş, bu sonuç doğrultusunda hemşirelik eğitim müfredatlarında DZ üzerinde durulması gerektiği belirtilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin DZ düzeyleri ile bakım davranışları, dayanıklılıkları^[17] ve şefkat duyguları^[18] arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu gösteren çalışma sonuçlarına rastlanmaktadır. Ayrıca DZ'nin hemşirelerin başetme mekanizmalarının yönetim tarzları ve performansları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu da görülmektedir.^[19]

Duygusal zekayı geliştirmeye yönelik planlanan eğitim programlarının öğrencilerin başetme stratejilerini geliştirmede etkili olduğu belirtilmektedir.^[20] DZ'nin hemşirelik müfredatında yer alması, öğrencilerin duygusal başetme kaynaklarını geliştireceği, böylece mezuniyet sonrasında sosyal becerilerinin gelişeceği bunun sonucunda da daha sağlıklı bir meslek hayatlarının olacağı vurgulanmaktadır.^[21] Hemşire eğiticiler, hemşirelik öğrencilerinin duygusal olgunluk açısından farklı düzeylerde olduğunu göz önünde bulundurarak, öğrencilerin DZ düzeylerini etkileyebilecek; yaş, cinsiyet, akademik başarı, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi vb özellikler açısından değerlendirmelidirler. Hemşire eğiticiler, öğrencilere rol modeli olmalı, rehberlik yapmalı, empati, role play, iletişim, günlük olayların raporlanması, vb metodları kullanılarak öğrencilerin DZ düzeylerini geliştirilmelidirler.^[8,22]

Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerini belirlemek, hemşirelik mesleği adaylarının bu konudaki gereksinimlerinin belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının oluşturulması açısından önem taşımaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta; hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve bunu etkileyen faktörlere ilişkin bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu doğrultuda çalışma, hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerini ve duygusal zeka düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Amaç ve Araştırma Soruları

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin DZ düzeylerinin belirlenmesi ve DZ düzeylerini etkileyen faktörlerin tanımlanmasıdır.

Bu çalışmada aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır;

- Hemşirelik öğrencilerinin DZ düzeyleri nasıldır?
- Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri DZ düzeylerini etkiler mi?

Yöntem

Araştırmanın Türü

Araştırma, tanımlayıcı karşılaştırmalı türdedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 Akademik yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenimlerini sürdüren 325 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, Mayıs- Haziran 2015 tarihleri arasında yüksekokulda öğrenim gören bütün öğrencilere ulaşma hedeflenmiş ve toplam 222 öğrenciye ulaşılmıştır (evrenin %68'i).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini kapsayan "Tanımlayıcı Soru Formu" ve "Duygusal Zeka Ölçeği (DZÖ)" kullanılmıştır.

Tanımlayıcı Soru Formu

Araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanmış olan, 14 sorudan oluşan form kullanılmıştır.^[1,11,13,23-26] Tanımlayıcı Soru Formu; öğrencilerin cinsiyet, yaş, en son mezun olduğu okul, bölümü kazandığı sınav sistemi, akademik başarıları, aile özellikleri, yaşadıkları yer, anne-baba eğitim düzeyi, okudukları sınıf, medeni durum, maddi durum, duygusal zeka ile ilgili ders alma durumu gibi sosyodemografik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Duygusal Zeka Ölçeği (DZÖ)

DZÖ, duygusal zekâ düzeyini değerlendirmek amacı ile 1999 yılında Nick Hall tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türk toplumuna uyarlanması Ergin^[25] (2000) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ölçeğin bütünü için 0.84 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.97 bulunmuştur.

Toplam 30 maddeden oluşan ölçek, "Duyguların Farkında Olma" (madde 1, 2, 4, 8, 19, 25), "Duygularını Yönetme" (madde 3, 7, 8, 10, 18, 30), "Kendini Motive Etme" (madde 5, 6, 13, 14, 16, 22), "Empati" (madde 9, 11, 20, 21, 23, 28) ve "Sosyal Beceriler" (madde 12, 15, 24, 26, 27, 29) olmak üzere beş alt boyut içermektedir. Likert tipinde hazırlanan ölçekte madde puanlaması "tamamen katılmıyorum" (1 puan), "kısmen katılmıyorum" (2 puan), "çok az katılmıyorum" (3 puan), "çok az katılıyorum" (4 puan), "kısmen katılıyorum" (5 puan), "tamamen katılıyorum" (6 puan) şeklinde yapılır. Değerlendirmede tersine çevrilen ifade bulunmamaktadır. DZÖ toplamından alınan 155 ve üzeri puan yüksek (oldukça güçlü), 130-150 arası puan normal (biraz geliştirilmeye ihtiyaç var), 129 ve altı puan ise düşük (kesinlikle geliştirilmeye ihtiyaç var) duygusal zekâ düzeyi olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puanların yükselmesi bireyin duygusal zeka düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.^[25]

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2014-2015 Akademik yılı Bahar döneminde Mayıs-Haziran 2015 tarihlerinde, derslere devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanmıştır. Araştırmacı tarafından çalışma hakkında açıklamalar yapıldıktan sonra, yazılı aydınlatılmış onamları alınan öğrencilere veri toplama formları dağıtılmış ve öğrenciler tarafından veri toplama formları sınıf ortamında 10-15 dakikalık sürelerde doldurulmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS (20.0) for Windows Software Paket Programı kullanılarak bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Veri toplama formlarından elde edilen ordinal veriler için aritmetik ortalama, standart sapma, minimum, maksimum değerler hesaplanacak, nominal veriler ise frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada bağımsız değişkenlerin ölçek toplam puan ve alt boyut puanları ile karşılaştırılmasında verilerin normal dağılımı incelenmiştir. Normal dağılım göstermeyen verilerde değişkenlerdeki gruplara göre, bağımsız gruplarda Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık olarak $p < 0.05$ değeri önemli kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmaya katılan öğrencilerden "Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu" ile yazılı onamları ve araştırmanın yürütülebilmesi için Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (2015/17-02) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan uygunluk ve izin yazıları alınmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %68.9'u kadın olup, %55.4'ünün 18-21 yaşında olduğu, %38.3'ünün 1.sınıfta, %54.5'inin düz liseden mezun olduğu, %45.5'nin üniversiteye giriş sınav sisteminin LYS olduğu, %55.4'ünün akademik not ortalamasının 2.01-3.00 arasında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %27.9'unun en uzun süre ile köyde yaşadıkları, %64.9'unun maddi durumunun orta düzeyde olduğu, %33.3'ünün anne eğitim düzeyinin okur-yazar olduğu, %31.5'inin baba eğitim düzeyinin ilköğretim mezunu olduğu, %73.9'unun ailesinin tutumunun demokratik olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %78.8'inin duygusal zeka konusu ile ilgili ders aldığı saptanmıştır (Tablo 1).

Öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamalarının 123.31 ± 34.27 , alt ölçek puanları Empati 23.04 ± 6.91 , Duyguların Farkında Olma 22.41 ± 6.99 , Kendini Motive Etme 21.83 ± 6.73 , Sosyal Beceriler 21.38 ± 6.37 , Duygularını Yönetme 20.71 ± 6.34 olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Öğrenciler DZÖ'den aldıkları puana göre değerlendirildiklerinde %14.9'unun duygusal zeka düzeyinin oldukça güçlü olduğu, %40.1'inin duygusal

zekalarının geliştirilmeye ihtiyacı olduğunu, %45'inin kesinlikle geliştirilmeye ihtiyacı olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri (N=222)

Sosyo-Demografik Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	153	68.9
Erkek	69	31.1
Yaş		
18-21	123	55.4
22 ve üstü	99	44.6
Sınıf		
1. sınıf	85	38.3
2. sınıf	68	30.6
3. sınıf	36	16.2
4. sınıf	33	14.9
Medeni durum		
Evli	12	5.4
Bekar	210	94.6
Mezun Olunan Okul		
Düz Lise	123	55.4
Süper lise ve kolej	32	14.1
Meslek Lisesi	37	16.7
Önlisans	11	5.0
Diğer	19	8.6
Üniversiteye Giriş Sınav Sistemi		
LYS	101	45.5
DAÜ Giriş Sınavı	86	38.7
DGS	35	15.8
Akademik Ortalama		
1.00-2.00	56	25.2
2.01-3.00	123	55.4
3.01-4.00	43	19.4
Yaşadığı Yer		
Büyükşehir	49	22.1
Şehir	65	29.3
İlçe	46	20.7
Köy	62	27.9
Maddi Durum		
Düşük	37	16.7
Orta	144	64.9
İyi	41	18.5
Anne Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil	22	9.9

Okur-yazar	74	33.3
Ortaokul mezunu	61	27.5
Lise mezunu	48	21.6
Üniversite mezunu	17	7.7
Baba Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil	11	5.0
İlkokul	70	31.5
Ortaokul mezunu	48	21.6
Lise mezunu	60	27.0
Üniversite mezunu	33	14.9
Aile Tutum		
Demokratik	164	73.9
Otoriter	19	8.6
İlgisiz	9	4.1
Koyunucu/Hoşgörülü	30	13.5
Duyusal Zeka ile ilgili Ders Alma		
Evet	175	78.8
Hayır	47	21.2

Tablo 2. Öğrencilerin Duyusal Zeka Ölçeği Puan Ortalamaları (N=222)

	$\bar{x} \pm SS$
Duyuların Farkında Olma	22.41 ± 6.99
Duyularını Yönetme	20.71 ± 6.34
Kendini Motive Etme	21.83 ± 6.73
Empati	23.04 ± 6.91
Sosyal Beceriler	21.38 ± 6.37
Toplam ölçek	123.31 ± 34.27

DZÖ'nin duyguların farkında olma ve kendini motive etme alt ölçeklerinde sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandı ($p < 0.05$) (Tablo 3). Yapılan ileri analizlerde duyguların farkında olma ve kendini motive etme alt boyutunda 1. ile 2. sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, bu farkın ikinci sınıf öğrencilerinden kaynaklandığı saptanmıştır ($p = 0.014$, $p = 0.012$). Öğrencilerin üniversiteye giriş sınav sistemine göre duyguyu yönetme, kendini motive etme, toplam ölçek puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 3). Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile gelen öğrencilerin duyguyu yönetme, kendini motive etme ve toplam ölçek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre duyguyu yönetme alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$) (Tablo 3). Yapılan ileri analizlerde babası okur yazar olmayanlar ile lise mezunu olanlar arasında ($p = 0.032$), lise mezunu ve üniversite mezunu olan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır

Tablo 3. Öğrencilerin Duyusal Zeka Ölçeği Puan Ortalamalarının Demografik Özellikleri ile Karşılaştırılması

Demografik Özellikler	Duyusal Zeka Ölçeği Alt Boyutları					
	Duyuların Farkında Olma	Duygu Yönetme	Kendini Motive Etme	Empati	Sosyal Beceriler	Toplam Ölçek
	Medyan (Min-Maks)	Medyan (Min-Maks)	Medyan (Min-Maks)	Medyan (Min-Maks)	Medyan (Min-Maks)	Medyan (Min-Maks)
Cinsiyet						
Kadın	24.8 (5.1-31.0)	21.5 (7.1-31.0)	23.6 (5.1-31.0)	25.6 (5.1-31.0)	22.6 (5.1-31.0)	135.1 (34.0-174.2)
Erkek	24.0 (6.17-31.0)	23.6 (6.3-30.8)	22.6 (5.1-31.0)	24.6 (5.1-31.0)	22.8 (5.1-31.0)	134.2 (33.0-170.1)
	U= 4968.500 p=.484	U=4886.000 p=.375	U=5089.500 p=.670	U=4448.500 p=.061	U=5191.000 p=.843	U=5176.000 p=.817
Sınıf						
1. sınıf	23.0 (6.2-31.0)	20.8 (6.3-31.0)	21.8 (5.2-31.0)	24.7 (5.2-31.0)	21.8 (5.2-31.0)	127.2 (34.0-172.2)
2. sınıf	26.4 (9.3-31.0)	23.0 (8.5-30.0)	24.0 (9.3-31.0)	25.8 (9.5-31.0)	22.8 (10.2-31.0)	138.2 (56.1-169.2)
3. sınıf	24.1 (5.2-31.0)	23.7 (7.2-29.8)	24.3 (5.2-30.0)	24.4 (5.2-31.0)	22.8 (5.2-29.0)	134.2 (33.0-163.2)
4. sınıf	25.8 (6.2-31.0)	20.8 (7.3-31.0)	24.8 (6.5-31.0)	25.8 (7.3-31.0)	24.0 (6.2-31.0)	135.2 (45.0-174.2)
	KW=10.574 p=.014*	KW=4.824 p=.185	KW=10.892 p=.012*	KW=4.264 p=.234	KW=5.297 p=.151	KW=6.929 p=.074
Üniversiteye Giriş Sınav Sistemi						
LYS	24.0 (5.2-31.0)	21.0 (6.3-30.0)	22.3 (6.3-31.0)	24.6 (7.3-31.0)	21.5 (5.2-31.0)	130.1 (40.0-172.2)
DAÜ Giriş Sınavı	23.9 (6.3-31.0)	21.8 (7.2-31.0)	23.6 (5.2-31.0)	25.5 (5.2-31.0)	22.8 (5.2-31.0)	136.1 (34.0-174.2)
DGS	26.8 (7.2-31.0)	24.5 (7.2-30.8)	26.0 (5.2-31.0)	26.8 (5.2-30.8)	24.8 (5.2-31.0)	146.1 (33.0-170.2)
	KW=4.756 p=.093	KW=8.096 p=.017*	KW=10.536 p=.005**	KW=3.545 p=.170	KW=4.180 p=.124	KW=7.737 p=.021*
Baba Eğitim Düzeyi						
Okur-yazar değil	23.8 (9.2-31.0)	27.9 (9.2-29.8)	24.8 (8.2-29.8)	26.8 (9.5-30.8)	25.0 (11.2-29.0)	144.2 (52.0-165.2)
Okur-yazar	24.8 (6.3-31.0)	21.6 (6.3-31.0)	23.8 (5.2-31.0)	25.0 (5.2-31.0)	21.8 (5.2-31.0)	134.2 (34.0-174.2)
Ortaokul mezunu	23.0 (5.2-31.0)	21.0 (8.3-30.0)	22.8 (7.2-31.0)	25.8 (5.2-31.0)	22.3 (6.2-30.0)	137.7 (41.1-164.2)
Lise mezunu	23.9 (6.2-31.0)	21.6 (7.2-31.0)	20.7 (5.2-31.0)	22.9 (5.2-31.0)	21.8 (5.2-31.0)	124.7 (33.0-174.2)
Üniversite Mezunu	26.8 (10.3-31.0)	23.8 (10.3-30.0)	23.7 (10.3-31.0)	26.6 (10.3-31.0)	23.8 (10.3-31.0)	139.1 (58.0-172.2)
	KW= 8.722 p=.068	KW= 9.972 p=.041*	KW= 8.717 p=.069	KW= 5.152 p=.272	KW= 4.755 p=.313	KW= 7.516 p=.111
Duyusal Zeka ile ilgili ders alma						
Alan	24.8 (5.2-31.0)	22.8 (6.3-31.0)	24.0 (5.2-31.0)	25.5 (5.2-31.0)	22.8 (5.2-31.0)	137.1 (33.0-174.2)
Almayan	23.0 (6.3-30.0)	20.8 (9.2-30.0)	20.3 (8.3-31.0)	24.7 (9.2-31.0)	19.7 (5.2-31.0)	120.1 (52.0-172.2)
	U=3654.500 p=.241	U=3476.500 p=.104	U=3178.500 p=.017*	U=3964.500 p=.705	U=3331.500 p=.046*	U=3385.000 p=.063

*p<0.05; **p<0.01

(p=0.007). Duyusal zeka konusunda ders alan öğrencilerin kendini motive etme ve sosyal beceriler alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmekle birlikte (p<0.05) (Tablo 3), öğrencilerin cinsiyetleri ile DZÖ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır (p=0.817).

Araştırmada bağımsız değişkenlerden yaş, cinsiyet, mezun olunan okul, anne eğitim düzeyi, akademik ortalamaya yaşadığı yer, maddi durum, aile tutumu ile genel ölçek ve alt boyut DZÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0.05).

Genel ölçek DZÖ puanı ile baba eğitim düzeyi, sınıf, duygusal zeka ile ilgili ders alma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$). DZÖ'nin alt boyutlarından duyguların farkında olma alt boyutu ile üniversiteye giriş sınav sistemi, baba eğitim düzeyi, duygusal zeka ile ilgili ders alma durumu arasında, duyguyu yönetme alt boyutunda sınıf, duygusal zeka ile ilgili ders alma durumu arasında, kendini yönetme alt boyutu ile baba eğitim durumu arasında, empati alt boyutunda sınıf, üniversiteye giriş sınav sistemi, baba eğitim düzeyi, duygusal zeka ile ilgili ders alma durumu arasında, sosyal beceriler alt boyutunda sınıf, üniversiteye giriş sınav sistemi, baba eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma

Yapılan çalışmada, öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamalarının düşük (123.31 ± 34.27) olduğu ve %45'inin duygusal zeka düzeyinin kesinlikle geliştirilmeye ihtiyacı olduğu saptanmıştır. Bu bulgu hemşirelik lisans öğrencilerinde duygusal zeka düzeyini düşük^[1,22,27] ve orta düzeyde^[28,29] bulan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Çalışma bulgumuzdan farklı olarak Barkhordari ve Rostambeygi'nin^[8] İran'da yaptıkları çalışmada öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri tatmin edici düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin yarısına yakınının duygusal zeka düzeyinin düşük çıkmasının nedeni hemşirelik müfredatının duygusal zekayı etkileyen faktörler açısından gözden geçirilmesi, duygusal zekayı geliştirici eğitim stratejilerine yer verilmesi gerektiğini göstermektedir. Literatürde hemşirelik öğrencilerinin DZ düzeylerini geliştirmeye yönelik uygulanan eğitim programlarının etkili olduğunu gösteren çalışmalara rastlanmaktadır.^[16,21]

Duygusal zeka gelişimindeki aksaklıklar hem kişilerarası ilişkilerde hem de mesleki başarıda çok önemli bir role sahiptir.1 Araştırmada duygusal zeka değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının da düşük düzeyde olduğu, en düşük puan ortalamasının ise "Duyguları Yönetme" alt boyutundan alındığı saptandı. Literatürde^[1,11,25] de en düşük puan ortalamasının "duyguları yönetme" alt başlığında olduğu görülürken bazı çalışmalarda da "duygulardan faydalanma" alt boyutunda düşük puan alındığı görülmüştür.^[22,30] Duyguların farkında olma ve duygularını kontrol etme becerileri duygusal zekanın en temel bileşenleri olarak ele alınmaktadır.^[1] Bu bulgu hemşirelerin hasta bakım sürecinde kendi duygularını yönetmesi ve hastaların duygularını anlaması için hemşirelik müfredat programlarının duyguları yönetme alanını güçlendirmeye yönelik çalışmaları içermesinin önemini ortaya koymuştur.

Araştırma bulgularımızda öğrencilerin cinsiyetine göre DZÖ puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık saptanmamasına rağmen kadın öğrencilerin DZÖ puan ortalamalarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 3). Literatürde duygusal zekanın cinsiyetle olan ilişkisini

değerlendiren çalışmalar incelendiğinde farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Farklı örneklem grupları ile yapılan çalışmalarda, kadın öğrencilerin DZ puan ortalamalarını erkek öğrencilere göre daha yüksek belirlendiği çalışmalara rastlanmıştır.^[7,25,31,32] Bunun yanında çalışma bulgumuza benzer olarak DZ'puanının cinsiyete göre farklılık göstermediğini ortaya koyan çalışmalar da görülmektedir.^[8,13,24,20] Çalışma bulgularındaki farklılığın, çalışmalardaki örneklem grubunun farklı kültürel yapıya sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin DZ alt boyut puan ortalamaları ile öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri karşılaştırıldığında, ikinci sınıf öğrencilerinin DZÖ'nin duyguların farkında olma ve kendini motive etme alt boyutunda birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek puan aldığı saptanmıştır (Tablo 3). Çalışma bulgumuzdan farklı olarak, literatürde hemşirelik öğrencilerinin DZ puanının sınıfa göre farklılaşmadığını gösteren çalışmalara^[8,13,25] rastlanmakla birlikte, çalışma bulgumuza benzer olarak hemşirelik eğitiminin öğrencilerin duygusal zekaları üzerinde olumlu etkileri olduğunu düşündüren çalışmalarda^[29,34] rastlanmaktadır. Geleneksel hemşirelik eğitim programında hemşireler, duygularını gizlemek ve mesleki bariyeri korumak için cesaretlendirilirlerdi.^[10] Günümüzde hemşirelik eğitim müfredatlarında öğrencilerin duygusal zekalarını destekleyici programlara yer verilmesinin, öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini geliştirmede önemli olduğu ve bunun da çalışma sonucumuzu etkileyebileceği düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin birinci sınıfta ailesinden ayrılarak, belirsizlik yaşamaları, yeni bir sosyal bir ortamla karşılaşmaları, üniversite ortamına uyum sağlama sürecinde olmaları, akademik stress gibi bazı problemlerle başetmek zorunda kalmaları nedeniyle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Üst sınıflara doğru üniversite hayatına ve eğitim sürecine uyumlarının arttığı ve böylece başetme sistemlerinin daha iyi geliştiği bunun da duygusal zekayı olumlu etkileyebileceği söylenebilir.

Öğrencilerin DZÖ puan ortalamaları ile üniversiteye giriş sınav sistemi yöntemi karşılaştırıldığında, DGS giriş sınavı ile gelen öğrencilerin duyguyu yönetme, kendini motive etme ve toplam ölçek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Örneklem kapsamındaki öğrencilerin %15.8'i Dikey Geçiş Sınavı ile bölümü kazanmıştır. Bu öğrencilerin daha önce de ön lisans eğitimi veren bir üniversiteden mezun olduğu göz önüne alındığında, lisans eğitimi öncesi dönemde verilen eğitimlerin öğrencilerin duygularını tanımlarında ve duygularını göstermede etkili olduğu düşünülerek çalışma sonucumuzun da bu görüşten etkilendiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin DZÖ alt boyut puan ortalamaları ile baba eğitim durumları karşılaştırıldığında, babası okur yazar olmayanların, lise mezunu olanlara göre duyguyu yönetme alt boyutunda daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür (Tablo 3). Çalışmamızdan farklı olarak, Barkhordari ve Rostambeygi'nin^[8] İran'da öğrenciler ile yaptığı çalışmada baba

eğitim düzeyi ile DZ arasında fark bulunmazken, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin DZÖ puanını daha yüksek bulan çalışmalara da rastlanmaktadır.^[34] Buna göre üniversite öğrencilerinin DZ düzeylerinin baba eğitim durumu değişkenine göre değerlendirildiği değişik araştırmalarda birbirinden farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Gelecek çalışmalarda baba eğitim düzeyinin etkisinin daha geniş örnekleme incelenmesi önerilir.

Duyusal zeka konusunda ders alan öğrencilerin kendini motive etme (Tablo 3) ve sosyal beceriler (Tablo 3) alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğretim planlarında DZ'yi geliştirmeye yönelik derslerin yer alması göz önünde bulundurulduğunda bu bulgu çalışmamız için beklenen bir sonuçtur. Hemşirelik eğitiminin DZ'yi artırmada etkili olduğu söylenebilir. Hemşirelik öğretim planlarında DZ geliştirmeye yönelik derslerin ve eğitim stratejilerinin yer alması önemlidir.

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin ortalamaları altında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin DZÖ puan ortalamalarını öğrenim gördükleri sınıf, üniversiteye giriş sınav sistemi, baba eğitim düzeyi ve duygusal zeka konusunda ders alma durumunun olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

Araştırmanın bulgularına göre duygusal zekayı etkileyen faktörlerin daha geniş örnekleme tekrarlanması; öğrencilerin hemşirelik uygulamalarında duygusal zeka yeteneklerinin geliştirilmesi için eğitim stratejilerinden yansıtma, kendini sorgulama, anlatım, tiyatro, sanat, etkili dinleme becerilerine yer verme ve bu yöntemlerin etkisinin deneysel çalışmalarla test edilmesi, üniversiteye yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerine üniversite hayatına uyum dersleri kapsamında planlanan oryantasyon programlarına ve öğrencilerin sosyalleşmesini sağlayacak aktivitelere katılımının desteklenmesi, öğrenciler için pozitif öğrenme ortamlarının sağlanması önerilir.

Yüksek öğrenimde kişilerarası becerilerin geliştirilmesinde, duygusal zeka boyutunda eğitim şarttır. Hemşirelik eğitim müfredatları öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini destekleyici yönde geliştirilmelidir. Hemşire eğitimcilerin öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini geliştirmek için; deneyimlerin yansıtılması, rehberlik, model alma, gelişme, bireysel farkındalık, empati, iletişim, ve rol playing gibi yöntemleri kullanması gerekmektedir. Gelecekte öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile hasta bakım sonuçlarının incelendiği çalışmalar planlanabilir. Hemşirelerin ve hemşire eğitimcilerin duygusal zeka ile ilgili becerileri daha iyi isimlendirmesi, ölçmesi ve geliştirmesi, bunları hemşirelik uygulamalarına ve eğitimine entegre etmesi önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Doğu Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlandırılmıştır, sonuçlar sadece bu gruba genellenebilir.

KAYNAKLAR

1. Duman D, Acaroğlu R. Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki. FN. Hem. Dergisi. 2014; 22(1): 25-32. <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iufnhy/article/view/5000013890>.
2. Goleman D. Duyusal zeka neden IQ'dan daha önemlidir? Çeviri, BS Yüksel. İstanbul: Varlık Yayınları; 2007.
3. Baltaş Z. Duyusal zeka insanın dünüyasını aydınlatan ve işine yansyan ışık. İstanbul: Remzi Kitapevi; 2006.
4. Mayer JD, Caruso DR, Salovey P. Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*. 2000; 27(4): 267-298. doi/10.1016/S0160-2896(99)00016-1.
5. Quoidbach J, Hansenne M. The impact of trait emotional intelligence on nursing team performance and cohesiveness. *Journal of Professional Nursing*. 2009; 25(1): 23-29. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2007.12.002>.
6. Warelow P, Edward K. Caring as a resilient practice in mental health nursing. *International Journal of Mental Health Nursing*. 2007; 16:132-135. doi/10.1111/j.1447-0349.2007.00456.x.
7. Gorgich EAC, Barfroshan S, Ghoreishi G, Balouchi A, Nastizaie N, Arbabisarjou A. The association of self-assessed emotional intelligence with academic achievement and general health among students of medical sciences. *Global Journal of Health Science*. 2016; 8(12): 27-35. doi/10.5539/gjhs.v8n12p27.
8. Barkhordari M, Rostambeygi P. Emotional intelligence in nursing students. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. 2013; 1(12):46-50. <http://jamp.sums.ac.ir/index.php/JAMP/article/view/47>.
9. Landa JMA, López-Zafra E. The impact of emotional intelligence on nursing: An overview. *Psychology*. 2010; 1(1):50-58. doi/10.4236/psych.2010.11008.
10. McQueen AC. Emotional intelligence in nursing work. *Journal of Advanced Nursing*. 2004; 47(1):101-108. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03069.x>
11. Karakaş SA, Küçüköğlü S. Bir eğitim hastanesinde çalışan hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2011; 14(3):8-13. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunihem/article/view/1025003386/1025006407>.
12. Suliman WA. The relationship between learning styles, emotional social intelligence, and academic success of undergraduate nursing students. *Journal of Nursing Research*. 2010; 18(2):136-43. doi/10.1097/JNR.0b013e3181dda797.
13. Erigüç G, Eriş H, Kabalıoğlu F. Emotional intelligence and communication skills of nursing students: example of Harran University School of Health. *International Online Journal of Educational Sciences*. 2014; 6:398-412. doi/10.15345/fojes.2014.02.013.
14. Benson G, Ploeg J, Brown B A. Cross-sectional study of emotional intelligence in baccalaureate nursing students. *Nurse Education Today*. 2010; 30(1):49-53. doi/10.1016/j.nedt.2009.06.006.
15. Namdar H, Sahebigh M, Ebrahimi, Rahmani A. Assessing emotional intelligence and its relationship with demographic factors of nursing students. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*. 2008; 13(4):145-149. <http://ijnmr.mui.ac.ir/index.php/ijnmr/article/view/70>.
16. Codier E, Odell E. Measured emotional intelligence ability and grade point average in nursing students. *Nurse Education Today*. 2014; 34(4):608-612. doi/10.1016/j.nedt.2013.06.007.
17. Cuadra DS, Famadico LF. Male nursing students' emotional intelligence, caring behavior and resilience. *International Journal of Arts & Sciences*. 2013; 6(3):243. <http://www.universitypublications.net/ijas/0603/html/H3V188.xml>.

18. Şenyuva E, Kaya H, Işık B, Bodur G. Relationship between self compassion and emotional intelligence in nursing students. *International journal of nursing practice*. 2014;20(6):588-596. doi/10.1111/ijn.12204.
19. Thomas DS, Natarajan J. Emotional intelligence among nursing students - an integrated review. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*. 2017; 6(1):81-89. doi/10.9790/1959-0601078189.
20. Mahalkar G, George LS, Nayak A. Relationship between emotional intelligence and coping strategies among Baccalaureate nursing students: An evaluative study. *Indian Journal of Health and Wellbeing*. 2014;5(11): 1291. <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=e8e4e98b-0b2b-4f48-aad6-366bb2233d24%40sessionmgr4010>.
21. Ouyang Z, Sang J, Li P, Peng J. Organizational justice and job insecurity as mediators of the effect of emotional intelligence on job satisfaction: A study from China. *Personality and Individual Differences*. 2015; 76:147-152. doi/10.1016/j.paid.2014.12.004.
22. Mahmoud HM, Mousa MAE. Emotional intelligence among baccalaureate students at the faculty of nursing, Alexandria University, Egypt: a crosssectional study. *Journal of Education and Practice*. 2013; 4(27):49-62. <http://www.iiste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/9882>.
23. Nelis D, Quoidbach J, Mikolajczak M, Hansenne M. Increasing emotional intelligence: (How) is it possible? *Pers Individ Dif*. 2009; 47:36-41. doi/10.1016/j.paid.2009.01.046.
24. Kuzu A, Eker F. Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2010; 12(3):14-29. <http://hemarge.org.tr/ckfinder/userfiles/files/2010/2010-vol12-sayi3-250.pdf>.
25. Ergin EF. Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları duygusal zeka düzeyi ile 16 kişilik özelliği arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Anabilim Dalı, Çocuk Gelişimi ve Eğitim Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 2000, Konya.
26. Sevidik F, Uncu F, Dağ DG. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *FÜ Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*. 2012; 26(1): 21- 26. http://tip.fusabil.org/pdf/pdf_FUSABIL_836.pdf.
27. Tambağ H, Kaykunoğlu M, Gündüz Z, Demir Y. Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2014; 11(1):41-46. <http://www.kuhead.org/jvi.aspx?pdire=kuhead&plng=tur&run=KUHEA D-40427>.
28. Avcı G, Kaşıkçı M. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zekâ düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2010; 13(1):1-6. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunihem/article/view/1025002746>.
29. Karabulutlu EY, Yılmaz S, Yurttaş A. Öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2011; 2(2):75-79. http://www.journalagent.com/phd/pdfs/phd_2_2_75_79.pdf.
30. Snowden A, Stenhouse R, Young J, Carver H, Carver F, Brown N. The relationship between emotional intelligence, previous caring experience and mindfulness in student nurses and midwives: a cross sectional analysis. *Nurse Education Today*. 2015; 35(1):152-8. doi/10.1016/j.nedt.2014.09.004.
31. Erdoğan MY. Duyusal zekânın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 2008; 7:62-76. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/view/5000068140/5000063204>.
32. Girgin G. Öğretmen adaylarında duygusal zekânın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 2009; 22:131-140. http://journals.manas.edu.kg/mjsr/oldarchives/Vol11_Issue22_2009/641-1743-1-PB.pdf.
33. Ünsar S, Fındık ÜY, Sadırlı SK, Erol Ö, Ünsar S. Edirne sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri. *Üniversite ve Toplum*. 2009; 9(1):1-9. <http://www.universite-toplum.org/text.php?id=384>.
34. Harrod NR, Scheer SD. An exploration of adolescent emotional intelligence in relation to demographic characteristics. *Adolescence*. 2005; 40(159):503-512. <https://search.proquest.com/docview/195935644/fulltextPDF/4838847782CC427APQ/6?accountid=15792>.